

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי

אגף א' חינוך בחברה הערבית

אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי

ירושלים, י"ח באלול תשפ"ג
04 בספטמבר 2023
סימוכין: 2000-1083-2023-0003023

מפקחות, מפקחים, מנהלים, מנהלות וצוותי חינוך יקרים,

שלום לכולם,

בחודשים האחרונים ועם פתיחת שנת הלימודים אנו עדים לעלייה מדאיגה ביותר באירועי אלימות בחברה הערבית. משרד החינוך מבקש להביע תמיכה בחברה הערבית מתוך הבנת הכאב העמוק איתו מתמודדת החברה, והצורך באמירה ברורה וחד משמעית כנגד אלימות על כל גווניה בחברה הערבית.

מקרי אלימות מסוג זה מערערים את תחושת המוגנות ומעוררים תחושות של צער, פחד וכאב. עם החזרה לשגרת הלימודים במוסדות החינוך ובעקבות מקרי האלימות הקשים, רבים מבין צוותי החינוך, התלמידים והוריהם, נחשפו לאלימות הקשה ואף נפגעו ממנה. חשוב לכולנו לשמור על תחושת הביטחון ולחזק את החוסן הנפשי של התלמידים, ויש צורך לקיים שיח חינוכי עמם לנוכח הרגשות המורכבים והקשים שהתעוררו בעקבות המקרים.

המנהיגות בחברה הערבית הכריזה על קיומה של שביתה כללית ביום שלישי ה- 5.9.23. על פי הודעתם, הלימודים יתקיימו עד סיום השעה השלישית ולאחר מכן תתקיים פעילות בנושא מניעת אלימות עד לסוף יום הלימודים המתוכנן.

אנו ממליצים כי הפעילות לאחר השעה השלישית, תתקיים בשטח בית הספר בהובלה ובהשגחת הצוות החינוכי תוך קיום שיח מוגן על פי מאפייני הגיל ושיקול דעת של מנהל המוסד החינוכי, בתאום ובשיתוף הרשות המקומית.

חשוב לשוחח עם התלמידים על אירועי האלימות ולאפשר להם לעבד את מחשבותיהם ורגשותיהם, הן כדי להקל על הכאב והן כדי לחשוב יחד על דרכים לגיטימיות להביע את הכאב, הכעס והדאגה. יש להפעיל שיקול דעת באשר לאופי השיח ולעומקו, בהתאמה להרכב הכיתה, לגיל התלמידים ולמידת החשיפה לאירועים.

אתם – המנהלים והמנהלות יחד עם צוותי החינוך מהווים מנהיגים ומבוגרים משמעותיים עבור התלמידים. תלמידים זקוקים כעת למנהיגות שלכם. אתם משמשים דוגמה לתלמידים ומכם הם לומדים איך אפשר להתנהל באופן מודע ואחראי גם ברגעי משבר.

בעזרתכם ובעזרת השיח החינוכי-רגשי שתנהלו בכיתות, יוכלו התלמידים לבחון את רגשותיהם ומחשבותיהם באופן מוגן. השיח עמם הוא הכוח שלכם להשפיע לטובה, לווסת, להגן עליהם ולהזכיר להם שיש להם על מי לסמוך במשפחה, בבית הספר, בקהילה ושהם אף פעם לא לבד.

מדינת ישראל

משרד החינוך

מינהל פדגוגי

אגף א' חינוך בחברה הערבית

אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי

חשוב להסביר לתלמידים שיש להימנע מאלימות שאף פעם אינה הדרך הנכונה להביע כאב או להשיג מטרה. יש להדגיש בפני התלמידים שיש להם מרחב בחירה שמאפשר מציאת דרכים לגיטימיות לבטא את עצמם.

עקרונות לניהול השיח בכיתה עם התלמידים:

1. נקשיב ברגישות, נעזור להבחין בין עובדות לבין השערות ונסביר שיש דברים שעדיין איננו יודעים כי הם בבדיקה.
2. נעודד לשתף ברגשות ונביע הבנה ואמפתיה.
3. נעמיק מודעות לכוחות שלהם להתמודד עם המצב, ונדגיש שגם פנייה לעזרה היא כוח.
4. נחזק לכידות חברתית, תחושת שייכות וערבות הדדית בכיתה, בקהילה ובמדינה.
5. נסביר שלמען העתיד המשותף של כולנו חשוב לזכור שאנחנו חיים בחברה רבת תרבותית, ושנדרשת מכולנו רגישות גבוהה ואחריות כדי לשמור על המרקם החברתי ועל המוגנות של כולם.
6. נעודד את התלמידים לעצור ולהתייעץ עם המבוגרים אם ירגישו שהם חייבים לעשות מעשה כדי להביע את רגשותיהם, ונכוון את התלמידים לעשייה חיובית למען המשפחה והקהילה.

סביר להניח שבמהלך השיחה התלמידים ישאלו שאלות. התשובות שלכם יתווכו לתלמידים את המצב ויעזרו להם לעצב את הגישה שלהם כלפיו.

איך נתייחס לשאלות התלמידים?

- נהדהד את השאלה – "אני שומעת שאתה שואל אם אני חושבת שנקבל תשובות בקרוב?"
- נביע אמפתיה לשואל – "אני שומע שאת כועסת וחושבת שהמצב לא צודק."
- נתייחס לשאלה בגבולות הביטוי הלגיטימי ואם לא תהיה לנו תשובה נאמר זאת באופן גלוי וישיר.

בסוף השיחה נביע אמון ביכולתם של התלמידים לפעול באכפתיות, מתוך ערבות הדדית ובהתאם לאמות מידה המקובלות ולחוק. נביע מסרים מחזקים שמפיחים תקווה ומזכירים שכולנו כאן יחד בהתמודדות משותפת.

צוותים יקרים – מופקדת בידיכם משימה חינוכית חשובה ללוות את תלמידים. אנו סומכים עליכם ובטוחים שיש לכם את כל הידע, הניסיון והמחויבות הנדרשים. סמכו על האינטואיציות שלכם כנשות ואנשי חינוך, ופעלו באנושיות פשוטה, מתוך אכפתיות וחום.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי

אגף א' חינוך בחברה הערבית

אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי

כמו כן חשוב להביא לידיעת התלמידים כי לרשותם עומד הצוות החינוכי וכן מוקדי סיוע בקהילה

מוקד הסיוע הרגשי של משרד החינוך 6552* שלוחה 5

מוקד 105 להגנה על ילדים ברשת

ער"ן 1201 שלוחה 2 ערבית\ שלוחה 1 עברית

סה"ר סיוע והקשבה ברשת دعم واصغاء عبر الشبكة

את החומרים המומלצים לשיח עם תלמידים בכיתות ניתן למצוא בפורטל מוסדות חינוך.

בכבוד רב,

שירן נטור חאפז

מנהלת אגף א'-חינוך בחברה הערבית

עינב לוק

מנהלת אגף בכיר שפ"י

העתק: מר מאיר שמעוני, מ"מ מנכ"ל משרד החינוך
גב' אינה זלצמן, סמנכ"לית בכירה ומנהל המנהל הפדגוגי
מר ניסים טובול, רמ"ט המנכ"ל